

Siyasi İstikrar İndeksi (Sii)

Referans No: 130654

ABD-Afganistan Notları

Özet

“ABD’nin Afganistan müdahalesi başarısız”, “yenildi” sair çıkarımlar absürttür. ABD, Afganistan müdahalesiyle ciddi kazanımlar (İran ve Pakistan’ı de-stabilize etmek, İran-Çin karadan enerji hattını engellemek); maliyet yükseltmeler (Rusya-Çin doğalgaz hattı) ve engellemeler (Çin-Hindistan-Pakistan; kürenin en büyük nüfus hub’ında alt yapı entegrasyonu Çin tarafınca yürütülememiştir) elde edebilmiştir. Aksi de carî, ABD’nin Afgan müdahalesi misal, Rus-Çin askerî yakınlaşmasını ivmelendirmiş, coğrafi çeşitlendirmiştir.

ABD, Afganistan müdahalesini ağırlıkla, terörü kaynağında bitirmek değil, radikal İslamcı terörün insan kaynağını, hasımlarına dönük kılma ve küresel/bölgesel şekillendirmelerinde araçsallaştırmaya hasretmiştir. ABD, Afganistan müdahalesiyle milyonlarca genç nüfusluk kitleyi, Orta Doğu’ya müdahale, Türkiye’yi dâhil istikrarsızlaştırma gayretlerinin bileşeni olarak, hem Suud (Afgan insan kaynaklı El-Kaide ve alt yahut devam yapılanmaları) hem de İran cihetinden (Afgan insan kaynağı ağırlıklı Fatimuyyun Tugayları) işlettirmiştir.

ABD Afganistan müdahalesinde kitlevî kıyıma yönelmemiş, toprak ve insanları zehirlemekten kaçınmış, nüfus bazlı bakıldığında, geniş kitleleri göç dâhil mobilize ettirmiştir. ABD’nin Afgan genç kitlelere müdahale modalitesi, Hitler-Musevi soykırımıyla mukayese edildiğinde, öldürmek yerine araçsallaştırma şeklinde, yer yer daha ağır irade fesadı barındırmaktadır. “Nation Building” yok, “mass leverage” varittir.

ABD devlet idaresi, Afganistan müdahalesiyle, CENTCOM üstündeki siyasi denetim ve yönlendirme yeteneğini ciddi hasara uğratmıştır. ABD’nin Afganistan müdahalesi, Suud-İsrail’in küresel hedeflemelerinde ciddi kaldıraç teşkil ettirmiş, CENTCOM’un asıl sahibi haline gelmişlerdir. CENTCOM ayrıca ABD siyasi kurumları arasında yoz ve kirli al/ver mekaniği haline gelmiştir.

1. **ABD, Afganistan'a maksat, süre, modalite ve çıkış stratejisi belirlemeksizin girmişti.**

- **Maksat, tam olarak neydi? Radikal İslami terörü kaynağında bitirmek mi?** Oysa aynı kaynak ABD müdahalesiyle eşanlı olarak Nijerya, Irak, Suriye'de pıtrak gibi ortaya çıktı. Mali, Somali, Sudan ayrı. Radikal İslam ABD müdahale coğrafyasında büyürken Rusya-Çeçenya ve Çin-Uygur'da pasifize, minimize hatta tasfiye edildi. Maksat terörü kaynağında bitirmekse ABD hapishanelerdeki El-Kaide militanlarını neden bıraktırdı? Pakistan'dakiler dâhil neden bıraktırdı? Böyle bakıldığında ABD, radikal terörü kendine değil başkasına tehdit görmekte ya da böylelikle yapılandırıldığını zannetmekte.

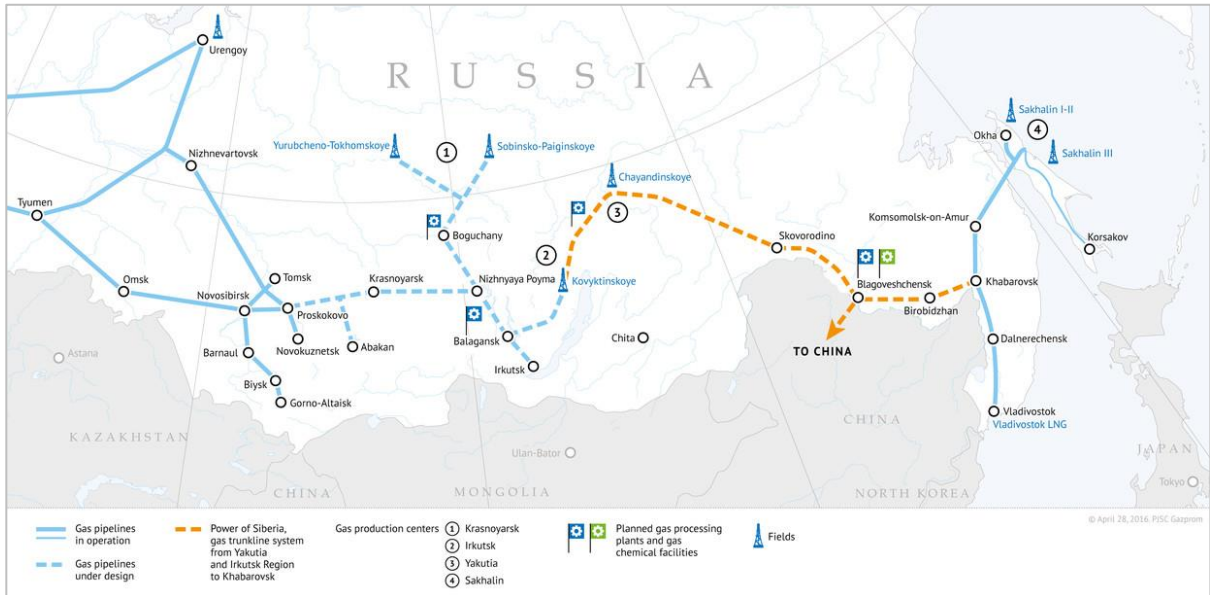
- **Müdahale maksadı jeo-politik miydi?** Böyleyse Afganistan müdahalesiyle **İran ve Pakistan pek yüksek başarıyla de-stabilize edildi.** Maksat bu muydu? İran'a Afgan'dan akan sular kesildi, uyuşturucu gönderimiye artırıldı. İran'dan akaryakıt alımına müsaade edilirken İran'a kaçak geçişler teşvik edildi. İran'ın sahaya yayılan Besic'leri engellenmedi, sahadan adam toplayıp tugaylar kurup İsrail/Suud'a karşı Suriye'de sahaya sürüldüler. Afganistan İran'a ayı tuzağı mı oldu!

- **Afgan'ı Pakistan'la eşleştir, Pakistan'ı Çin'le eşleştir, A=B, B=C ise A=C mi olacaktı?** Afgan Çin'le direkt eşleştirilse daha az maliyetli olmaz mıydı? Çin *Tek Kuşak Tek Yol*'unu tıkamak mı? Kısmen başarılı. Değerli metallerin Çin eline geçmesini engellemek mi? ABD kendi niye çıkartmadı? Bu konuda hiç yatırım yapmadı, yaptırtmadı. Neden?

- **ABD Çin'i alt etmek için dış ticaret müzakereleri istedi, yaptırım denedi, dış ticarete sınırlamalara gitti, ülkesindeki Çinli öğrencileri sorguladı/sınırladı, Kuzey Kore'yi vururum dedi, Çin umursamadı.** Sonunda Kuzey Kore ile görüşen Trump manzarası ortadaydı. ABD'nin Güney Kore'de askerî tatbikatları kayda değer etki üretmedi. ABD yanına

Hindistan sairi olarak Güney Çin denizinde donanma tatbikatları yaptı, Çin tınmadı.

- ABD Çin'in bölgesel etkileşimini bozacaksa **sahada olduğu Afganistan'ı buna göre neden yapılandıramadı?** zellikle asimetrik kaacaklık ağlarını Wakhan koridorunda Çin'e (Uygurlara) dönük neden kılamadı? Böyle bakıldığında ABD'nin Afgan müdahalesi jeopolitik düzeyde sadece İran yönünde çok çok etkiliydi.

- **ABD Afganistan müdahalesiyle Rusya-Çin arası işbirliğini kesti mi? Artırdı mı?** Hızını kesti, maliyetini güzergâh uzatarak yükseltti ama cevap yine de **ikincisi**. Başka ifadeyle ABD, Afganistan'a askerî müdahalede bulunduğunda Rusya-Çin ittifakının maliyetini yükseltse de kendi eliyle güçlendirdi, eşitlendirdi. Rusya-Çin arasında 8.000 km'lik, çok büyük, yıllık en az 38, kuvvetle muhtemel 45 milyar m³'lk kapasitede doğal gaz boru hattı anlaşması imzalandı. Ama şimdilik "nakliyat" yıllık 10 milyar m³. Birkaç yıl içinde 38 milyar m³'e erişecek! Uzayan, dikleşen, daha çok pompa kullanılmak zoruna kalınan boru hattına 45-50 milyar Euro harcandığı, iletme maliyetlerininse yüksek nispi seyredeceği tahmin edilmekte. Rusya bu hattı ayrıca Sibirya gazının

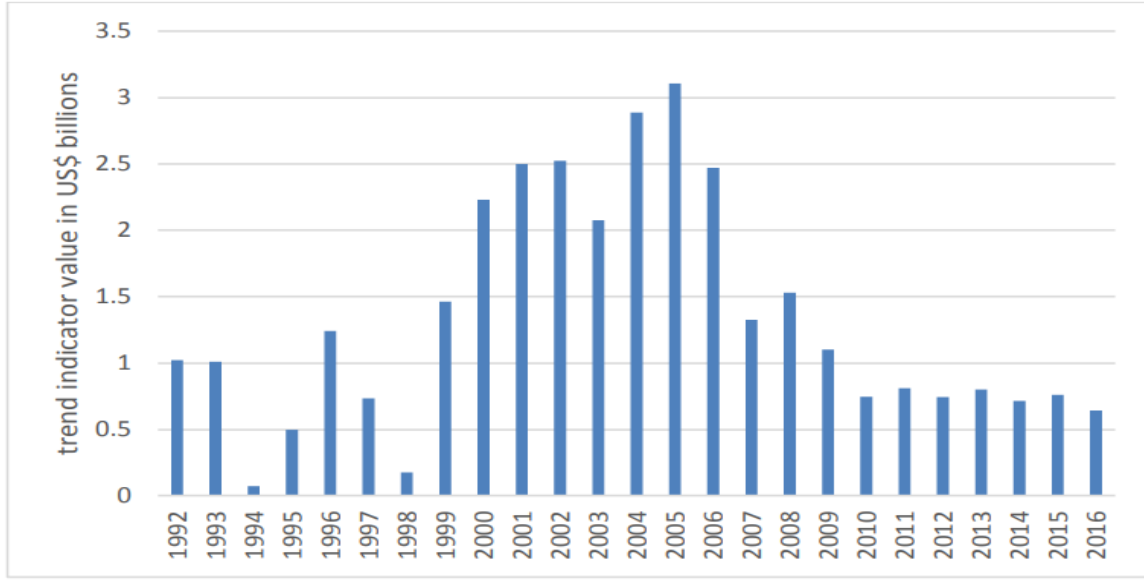
mahreci olarak yapılandırdı. Rusya doğusundan Doğu'ya, Rusya ortasından Batı'ya satmak akılcıydı. Çin şu an ağırlıklıla Türkmenistan, Kazakistan ve Özbekistan gazını almakta. En önemlisi, **ABD, Afganistan müdahalesiyle Çin'in İran'dan doğrudan gaz alımını men** etti. Çin, Fars Körfez doğalgazını çıkartmaya adaydı ama bölge stabilize hale gelemedi, teknik olarak da başaramadı.

- Enerjiden sonra gelelim **ABD'nin Afganistan müdahalesinin Rusya-Çin askeri işbirliğinde yol açtıklarına**: Bu faslı üç parametre üstünden özetleyeceğiz. Ortak askerî tatbikatlar (daha önce hiç yoktu), askerî alım/satım, komuta üst kademesinden daha aşağı inen işbirliğinin (kılcallaşma ve pekişme) derecesi neydi?

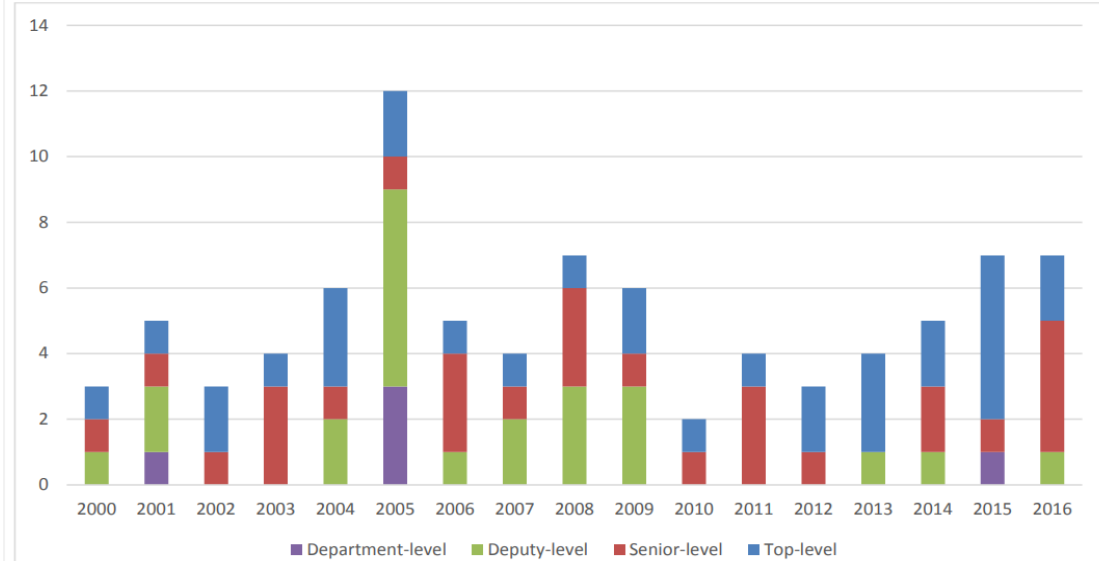
- Görüldüğü üzere askerî tatbikatlarda artış, güzergâhları dikkat çekici. 2012'de Çin'de düşük profil başlayıp Rusya ağırlıklı hale gelmiş, Kırgızistan'da ortak tatbikatın ederiye ortada, net! 2015'de Akdeniz'de Rus-Çin ortak tatbikatının mesajı daha önemli; Rusya Suriye'de, gerekirse Çin yanında yer alacaktı!

Figure 2: Trend in Russian Arms Exports Delivered to China, 1992–2016

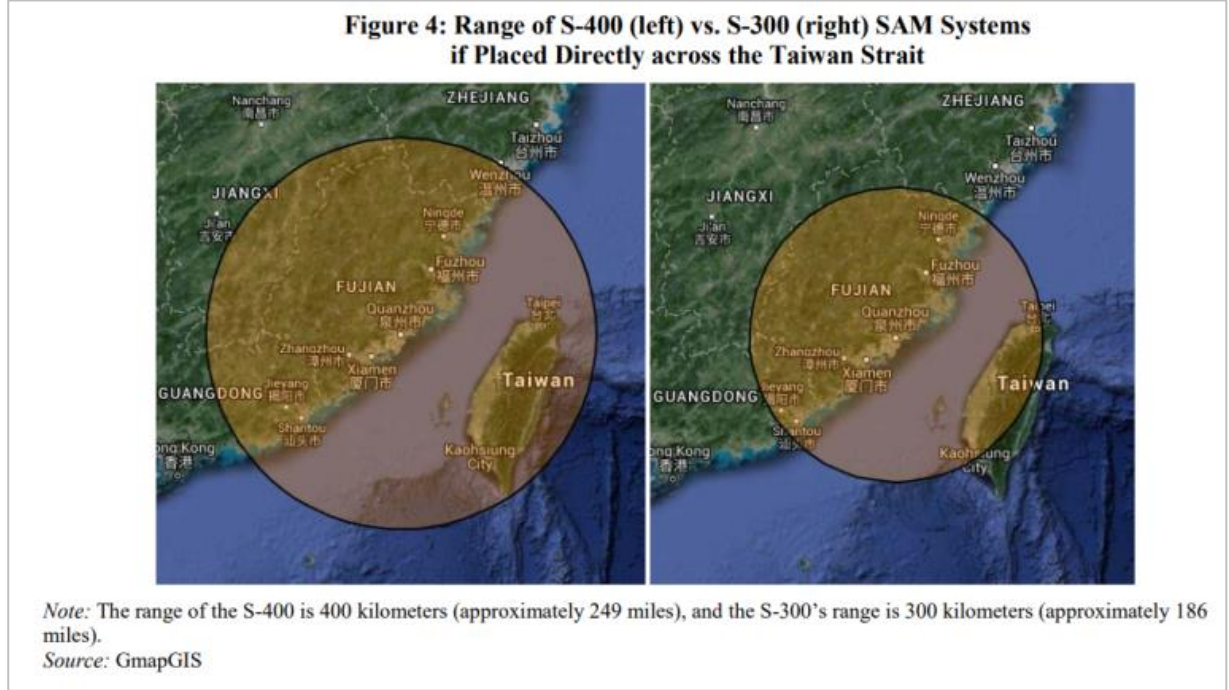

- Tatbikatları, hele ki Ruslar çok ciddiye alır, Çinliler Ruslardan geri kalmamış, onlar da ciddiye almışlardır. Tatbikatlar neticedir, planlama hazırlık ve sahaya geçişi zaman alır, 2012’de başlaması doğal. Fakat askerî alım satımda sıçrama tam da ABD’nin Afganistan müdahalesiyle başlamış. Alım/satıma eklenmesi gereken, Doğu Asya kıyısında Çinlilerin Ruslara tahsis ettiği askerî tersane.

Figure 3: China-Russia High-Level Military-to-Military Contacts by Position, 2000–2016

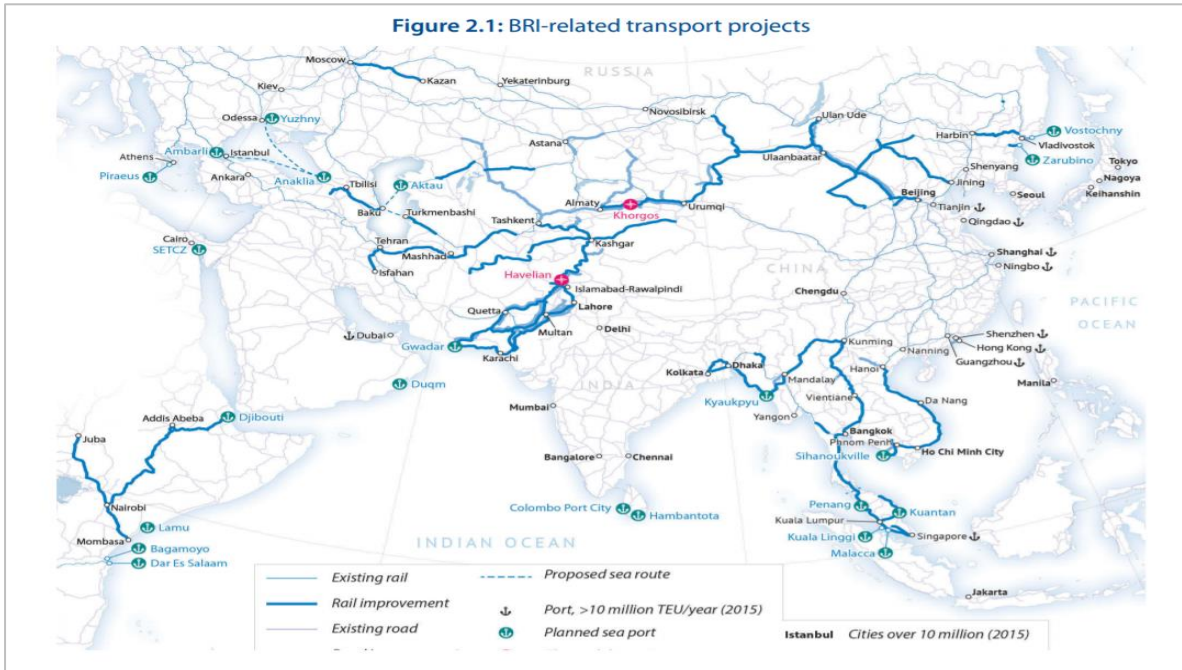
- Askerî işbirliği üç düzeyler arası ve dengeli başlamış. Bilahare kılcallaşma ve aşağı komuta kademelere yayılma bariz. ABD müdahalesiyle bu artmış. 2015’den sonra yine askerî-diplomasi ağırlıklı işleyişe geri dñnñlmüř.

- Çin Suriye için Akdeniz’de Rusya’ya destek vermiş ama ön-ödeme S400 olarak Tayvan Boğazı’nda konuşlandırmayla tahsil edilmiş. Bu gelişme, ABD Hava Kuvvetleri’ni anılan bölgede denklemden dñřürñcñdñr. Kritik husus şu; S300 Fars Kñrfezi’nde, S400 Boęazlar dahil Tñrkiye’de, S400 Mısır’da, gelişmiş radar sistemleri Cezayir (hemen Cebelitarık’a yakın), tñmñ birleştirildiğinde Rusya, “kñresel boğaz geçişlerinde entegre biçimde” Çin destekli yer almış olmaktaydı. Rusya net; Gñney Çin denizinde ve Tayvan Boğazı’nda fiilen yokum ama en kritik silahlarımıla Çin’in yanındayım. Son evre Rusya; Kırgız/Özbek/Tñrkmen ordusuyla tatbikattaydı. ABD hatasını ayrıca gñrerek anlamıştı.

- Kısaca, Afganistan'a ABD m¼dahalesi Rusya-Çin askeri yakınlaşmasını ivmelendirmiş, çeşitlendirmiş, Suriye ve Tayvan Boğazı desteği dâhil eklemli halde işletilmiş. ABD şöyle düşünmeliydi; başka hata nasıl yapılabilir? Zbigniew Brzezinski bugünleri gördü, bize göre kahrından öldü, yoksa sapasağlamdı!

- ABD Afganistan'da olmasa, Çin-İran karadan hattını engellemek nasıl mümkün olacaktı? Zordu. Suud-İsrail bu yüzden ABD'yi Afganistan'da tutmak için elinden geleni yaptılar. CENTCOM ise asıl sahiplerine hizmeti esas aldı! ABD şunu bilmekteydi; Avrupa-Rusya karadan gaz hattına kama saplayamadım, Ukrayna başıma bela oldu! Afganistan aynı olmamalıydı! Baştan engelledi. Şimdi ABD Afganistan'dan çıktı, Çin-İran karadan hattının önü açıldı mı? Şimdilik hayır. Çin'in tedarik ve maliyet yapısı büyük ölçüde önceden şekillendirilmiş oldu zaten.

- Hemen yukarıda Çin'in alt yapı ve ulaşım matrisini naklettik. İma edilen, ABD Çin'i kara-kıta devleti değil deniz esaslı devlet olmaya çağırmakta. Çin-Orta Doğu limanları arasındaki hatların artacak önemi, Orta Doğu ticaretinin kılcallaşması ya da aksi, geleceğin jeopolitik ya da

jeo-alt yapı savaşlarının konusu. Çin'in, şu an kürenin en büyük nüfus kitlesini barındıran Güney Asya-Hindistan/Pakistan hattıyla alt yapı bağlantısı yok. Çin ise başka düzeyde, coğrafya, güzergâh, şiddet kontrolünün derdinde değil, nazikâne başka âlemde! Yüksek döviz rezervleri bir yana, elinde yüksek emtia, yarı-iletken, çip stoklarıyla Çin, parayı da malı da yönetmeye namzet olduğunu sinyalleşmekte.

- **ABD'nin Afgan müdahalesinde jeopolitik hedef Pakistan mıydı? Nükleer kapasiteli Pakistan mıydı?** Misal İsrail, İran'ın elde ettiği/edebileceği nükleer kapasite kökeninde Pakistan "İslam" anlayışını suçlu görmekteydi. Afgan-Pakistan eşleştikçe nükleer kapasitesi **budanabilecekti**. Bin-Ladin'in Pakistan'da vurulması, askerî mekânlar etrafında yaşarken vurulması, ABD'nin Pakistan'a ağır şüpheyle baktığını maddileştiricidir. Bize göre Pakistan, ABD Afganistan'dan kazasız belasız, Pakistan'a ağır ve doğrudan müdahalesiz çıkmaktaysa, kurban kesmelidir!

- **Müdahale süresi neydi?** Hangi yılda hangi tür ilerleme kaydedilecekti? Süre bakımından şu kadar ayda şu kadar mesafe, **şu kadar kent ya da kırsal alan mı**, coğrafi/saha hâkimiyeti mi esas alınacaktı? Özellikle kırsalı görmezden gelme, haşhaş ekilen alanları tolere etmek için bilerek mi uygulanmıştı? Afgan uyuşturucusu en çok Avrupa'ya dek gönderilmekteydi. **Hedef pazarı Amerika olsa ABD'nin Afgan'a müdahale saha parametresi değişecek miydi?**

- Misal Kabil'in, Pakistan yahut İran sınırının denetimi mi aşama olarak kabul ve kaydedilecekti? Yoksa sektörel (haşhaş ekili alan, medreselere katılımlarda düşüş sair), kesitsel (olağan öğrenci sayısı, olağan öğrenci kız sayısı, evlenme yaşı, memur kadrosunda kadınlar, orduda/güvenlik kuvvetlerinde profesyonelleşme derecesi, devletin vergi toplama veya kamu harcama denetimleri sair) **parametrik değerler mi** esas alınacaktı?

- ABD'nin Afganistan'a müdahalesinde son derece dikkat çekici detay ikaz edilmelidir: **Toprak ve insan zehirleme!** ABD Afganistan müdahalesinde ağır mühimmat kullanarak, radyasyonlu, uranyumlu, kurşunlu, toprakta kalıcı mühimmatla müdahale etmemiştir. Bu yolla dağlık bölgeler arasında nadir küçük ovaları, hatta nehirleri kullanılmaz hale getirebilirdi. Milyonlarca Afgan'ı öldürebilirdi, kimse ses çıkartamazdı. (Aksine, yaşamalarını ve gç etmelerini, başka ülkeleri de-stabilize etmelerini istemiştir.) Yapmamıştır. Hlbuki yapabilirdi, buna hazır ve motivasyonluydu. Askerler bunu yapmadı zira politik direktif böyleydi. Politik direktif Afgan radikal İslam terörist insan kaynağı potansiyelini bitirmek hatta sınırlamak değil, bu insan kaynağı retimnin şartlara göre yönlendirilmesi idi. **Dikkat edilsin; siyaset kurumu, devlet idaresi, bürokrasi, askeriye, bir bütün halinde Amerikan makinası, "Afgan milletini"** (ki segmental yapısıyla, ırk özneleşmesi bulunmayan yapısıyla araşsallaştırılmaya ayrıca uygunluk gözetilmelidir), **yok etmek değil araşsallaştırmak suretiyle kullanmayı hedeflemiştir.** Bu durum, Amerikan makinasında, Hitler'in yok etmekle "sınırlı" soykırımcılığını yer yer aşan potansiyelleri sinyalleşmektedir. ABD Afganistan'da insan zehirlemekten de kaçındı. Oysa ABD Vietnam'da bunu yapmıştı. Savaşta 1.600.000 Vietnamlı ölmüş, yüz binlercesi savaştan sonra savaş meknları, savaş süreçleri nedeniyle fiziken ölmüş, devamen, 200.000'i intihar etmişti. Çünkü ABD gençlere hayat hakkı tanımayacak ortamı tesis ederek gitmişti. Vietnam topraklarının %30-40'ını kullanılamaz hale getirmişti. Üstelik en verimli yerlerini. Daha yakınlarda Irak'ta, ABD toprak zehirlememişti. Oysa ABD, Suriye'de ağır yıkıcı dökme bombalamalarla bunu yaptı. ABD ayrıca Suriye'de geniş kitlelerin hayatlarını yaşanamaz kıldı; şu an 14,5 milyon insan yardıma tam-muhtaç. Oysa geniş kitlelerin desteği bulunmaksızın hayatın kitlevî sonlandırılması yöntemi Afganistan'da yok! Aksine, Afganistan nüfusu gönderici olarak gçlere

rağmen artmıştır! Yine de, maden, endüstriyel ya da alt yapıya sıfır yatırımlarla ABD, Afgan gençlerinin nitelikli orta sınıf yolunda milim mesafe kat etmesine de izin vermedi. Öyle ki, Kabil havalimanında ölenler, etrafta açık kanalizasyon sistemine sığınanlardı. ABD'nin kendi askerî üs yapılanmasında da demir-çimento kullandırmadığı, bunların yerel tedariklerinin herhangi endüstriyel kapasite tetiklemesini istemediği ikaz edilmeli: ABD'nin Afganistan'daki üsleri ince teneke ya da kontrplaktandı. **ABD'nin Afganistan müdahalesini değerlendirirken eşanlı yıkıcı Suriye bombalamasını** (çok detaylı ABD Hava Kuvvetleri hatt-ı hareket raporlamasını, maksat modalite frekans kitleleri itme/yönlendirme sair önceden naklettik) **unutmamak** gerekir. Neticeten, Afgan gençleri -İran'dakiler dâhil- 2011-12'den itibaren, Suud-BAE networklarının saha/güzergâh sevkleriyle Suriye'ye gelerek Esad'a karşı savaştılar. Sonra İran-Şii rejimine karşı savaştılar. Yine neticeten Afgan gençleri İran-Besiç'leri için El-Kaide/IŞİD kılıfı altında Suud-Sünni İslâm'a karşı tugaylar halinde bu kez BAE-Körfez saha güzergâh sevkleriyle Irak Suriye ve Yemen'de savaştılar. İnsan kaynağının çıkış yeri Afganistan'sa aynı dönemde ABD denetimindeydi!

- **Çıkış stratejisi neydi?** Hangi şartlarda çıkış gerçekleşecekti? Afgan ordusu tesis edildiyse denetimlerini kim yürütecekti? Politik manzaranın kararlılık kazandığı neye göre belirlenecekti? Devlet kaynakları, bütçe ve nakit yönetimi nasıl tesis edilecek, denetlenecekti? ABD'nin en temel parametrelerde elde yol haritası hatta üstünde mutabık kalınmış sağlam çerçevesi dahi yoktu.

- **Fasıl konsolide edildiğinde ABD,** Afgan müdahalesiyle Çin'i *Tek Kuşak Tek Yol* 'da geciktirdi. Çin'in enerji tedariklerini İran'dan men etti, Çin'in Orta Asya'dan tedariklerini ise Rusya'ya hasmane potansiyelde yapılandırabildi. İran ve Pakistan'ı de-stabilize ettirdi. Rusya ve Çin'in ayrışmasına değil yakınlaşmasına yol açtı. Fakat Rusya-Çin

yakınlaşmasını maliyetli ve gecikmeli, stresli kılabilirdi. ABD Afganistan'dan çıktığında, Rus-Çin yakınlaşmasının bitmesini yahut zayıflamasını beklemektedir. Bu, ABD'nin çıkış stratejisinde en önemli beklentisidir.

2. ABD'nin CENTCOM üstünde denetimi Afganistan müdahalesiyle arttı mı? ABD içi siyaset ve dış politika Afganistan kriziyle nasıl şekillenecek?

- Azaldı mı? CENTCOM'un komutası Suud-İsrail beklentilerinin ötesine geçip bu iki ülkenin belirleyiciliğine mi kayd? Afganistan müdahalesi CENTCOM'u Beyaz Saray ve ABD Dışışleri denetiminden çıkartmak için kaldıraç ya da kaydırak mıydı? İçeride, ABD siyasetinde, CENTCOM denetimi Beyaz Saray, Dışışleri, PENTAGON, Kongre kurumlar arası zemininde hangisine daha çok yaklaştı? Özellikle Beyaz Saray CENTCOM'u ne malî ne de idarî açıdan ne kadar denetleyebildi?

- Beyaz Saray elinde Afganistan konusunda CENTCOM'a verdiği hangi yol haritası ya da çerçeve vardı? Yoktu. Beyaz Saray neden CENTCOM'un performans ve denetimini boşlukta bıraktı? Bizzat üstlenmedi? CENTCOM ve Afganistan müdahalesi, neden Kongre'de belirsiz, zayıf, etkili olmayan performans ve denetleme zemininde bırakıldı? Şimdi Kongre Afganistan süreç tümünü gözden geçirip denetleyecek, soruşturma gereği varsa yürütecek!

- ABD siyaset kurumu, özellikle Kongre ve Dışışleri, büyük ölçüde PENTAGON, Biden-Erdoğan zirve mutabakatına rağmen ABD'nin tarihî denebilecek krizi esnasında **Türkiye'ye, Kabil havalimanı etkinliği ve teklifi nedeniyle herhangi zemin, vesile, fırsat tanımamaya özellikle dikkat** etmiştir. Bu dikkat, kurumlar arası ortak tutum birlikteliği şeklinde işletilmiştir. Öte yandan Türkiye, sınırda esnemesine yüzbinlerce Afgan'ı almasına rağmen böyledir.

Sayfa 12

güçlü elimizle denizden yükleneceğiz demeye getirmekteydi. Asıl olan, Harris, **Biden değil ben** demektedydi. Vietnam krizi Nixon'ı hem getirdi hem de artçı gelişmeleriyle götürdü. Nixon-Kissinger ikilisi Vietnam'dan çıkmayı Çin'le iyi geçinmeyi kafaya koymuştu. Bu işe yaradı, asıl hedef Rusya 1990'larda ayakta kalamadı. Şimdi hedef Çin, yanı zamanda Rusya, parametreler değişti. Biden-Harris ikilisinin Afganistan krizi nedeniyle hem Çin hem Rusya karşısında parametrik değişim üretmeleri zor ama ABD bu zor denklemde yine de uğraşmakta.

3. ABD Afganistan'da karada, sahada, bilfiil çatışarak kaç operasyon yaptı?

- 20 yıllık süre dikkate alınırsa çok çok az. Operasyon temel modalitesi İHA/SİHA idi. Yukarıda naklettik; hacimli kara esaslı operasyonların toprağı ve kitlevî ölçekte insanı kırıcı etkisini işlettirmek istemedi. İstihbaratı kim yaptı? Havadan görüntülü istihbarat uzman işbirliğiyle **Vencore** ve **CACI** gibi uzman sivil şirketler. Neyle? Misal 5 yıllık 907 milyon USD'lik sözleşmelerle. CACI ne kullandı? İşkence yöntemi dâhil geniş muhbir ağı. Bunlar işe yaradı mı? Milyonu geçen işbirliği kitlesi haline geldiler ve ABD çıkışta bunların listesini Taliban'a vermek zorunda kaldı!

- **İHA/SİHA kullanımı ABD askerinin ayağını sahadan kesti ve netice?** Kırsal Taliban'ın elinde kaldı. Zaten maksat buydu! Taliban elinde ayrıca Hakkani, Horasani gibi İŞİD kollarını tutmak zorunda kaldı. İHA/SİHA ile sahada gördüğünüzü vurursunuz ama göremediğinizi başka türlü sınıflamak zorunda kalırsınız. Sonunda ABD, Taliban İŞİD değil Horasani/Hakkani Taliban'a ters sair demek zorunda kaldı.

- **İHA/SİHA ile terörle mücadele ve Afgan tecrübesinden Türkiye'nin alacağı çok önemli dersler var mı? Aksiyle hareket ederse evet.** Misal TSK Kuzey Irak'a bizzat ve sahaya yayılarak konuşlandı,

sahada bomba mayınlama, keskin nişancı atışıyla muhatap. Yine de konuşlandı ve 43 yıllık PKK ile m¼cadele tarihinde PKK'nın belini kırdı. TSK'nın İHA/SİHA'sı var ama yine de sahaya konuşlanmakla başarıyı elde etti.

Hacim nedeniyle raporu kısa keseceğiz. Türkiye'nin Afganistan krizi kaynaklı güvenlik ve dış politik parametrelerini Rusya, Çin, Pakistan, İran, Suud-Körfez değerlendirmeleriyle ikmal edeceğiz.

Saygılarımızla,

S Bilişim Danışmanlık

“Bu raporun barındırdığı ya da dayandığı bilgiler yazarlarının doğru ve güvenilir olduğuna inandığı kaynaklardan alınmış ve akademik denetime tabi tutulmuştur. Bununla birlikte üç¼nc¼ şahıslardan alınan hiçbir bilginin doğruluğu ve tamlığı bağımsız olarak onaylanmamış buna dair bir garanti verilmemiştir. Rapordaki ifadeler geleceğe dair güncel beklentiler temin edebilir ve doğrudan güncel veya tarihi bir gerçeğe ilişkin olmayan herhangi bir beyan içerebilir. İşbu ifadeler bilinen / bilinmeyen riskler, teredd¼t ve kapsamlı olarak belirtilmemiş başka faktörler içerebilir. Bu rapora katkıda bulunanlar sürekli değişen bir çevrede faaliyet gösterdiğinden devamlı yeni risklerin ortaya çıkması doğaldır. Okuyucu bu ifadelere aşırı bir güven sergileyerek yatırım ya da ticari bir işlem yapmamaları için uyarılmaktadır. Raporun hazırlanmasına katkıda bulunanlar yeni bir bilginin doğuracağı sonucu müteakiben hiçbir ifade üzerinde halka açık bir güncelleme yapma zorunluluğu taşımaz. Raporu yazanlar bu bilgilerin kullanımına bağlı doğacak hiçbir zarar yahut kayıptan hiçbir şekilde sorumlu tutulamazlar.” **T¼m hakları saklıdır. Bu raporun hiçbir parçası fotokopi, kayıt, bilgi depolama ve yeniden kullanımı mümkün kılacak araç / sistem dâhil olmak üzere alıntı yapılamaz, yeniden yayınlanamaz.**